

XX

X
 X O R D E D E R V E R D R A A G Z A M E N X
 X
 X K U R S U S : D E M E N S V A N D A A G X
 X
 X V I J F D E A V O N D X
 X
 X
 X
 X
 XXX

Dinsdag, 23 juni 1981

BEWUSTWORDING VANUIT HET ONGERIJMDE

+ Dat is misschien een hele goede titel om te besluiten, want het ongerijmde is eigenlijk het onlogische. De mensen lopen nogal weg met logica. Laten we eerlijk zijn, is de kern van uw wezen logisch? U gelooft. Waar wilt u dat op baseren? U heeft filosofieën, maar u kunt ze net zo goed aanvallen als verdedigen. In beide gevallen schijnt u te slagen. Uw logica is veelal beperkter. Stoffelijk is het soms toepasbaar, maar het is zeker geen maatstaf waarmee u uw eigen wezen en leven kunt meten. Er zijn systemen waarbij men dit ook inderdaad erkend heeft en gebruikt. Ik denk bijvoorbeeld aan Zen en Zen-meditaties. Daarbij denk je over zaken, die eigenlijk helemaal niet redelijk zijn, die onmogelijk lijken. Er zijn altijd wel logische oplossingen te vinden, maar als je die logische oplossing aanvaardt dan ben je ook met een smak terug bij de menselijke beperktheid.

Bewustwording uit het ongerijmde wil zeggen geloven terwijl je het geloof niet kunt bewijzen. Het wil zeggen emotioneel beleven terwijl er geen enkele reden schijnt te zijn voor die emotie. Het wil zeggen in jezelf waarden ontdekken zonder dat je kunt verklaren waarom en waaruit ze bestaan. Zeker, er is uiteindelijk een samenhang die te begrijpen is. Wanneer je een puzzle in elkaar past en je hebt pas de helft van de stukjes gelegd en je hebt geen voorbeeld, dan weet je niet hoe de voorstelling er uit zal zien. Je weet nog niet welke verbindingen van lijnen er feitelijk bestaan. Je kunt hier en daar misschien een vermoeden uitspreken, maar verder kom je niet.

Wanneer u leeft, leeft u in een wereld waarin eigenlijk alle logica en al het gerijmde wegvalt tegen de oneindigheid. Wat is oneindigheid? Oneindigheid is het onverklaarbare, het onbegrensde vanuit ons standpunt waarbij elke poging om het te definiëren in zichzelf in feite de eindigheid aantoonde van hetgeen we oneindig noemen. U ziet, het is moeilijk. Daarom zou ik vandaag willen spreken over de innerlijke mens. Je kunt nu wel zeggen, dat je moet proberen het de mensen zo voor te leggen, dat ze het kunnen begrijpen; er zullen nu wat argumenten komen die u moet aanvoelen. Als u ze niet aanvoelt dan kan ik ze ook niet redelijk uitwerken of verklaren, dat is eenvoudig onmogelijk.

Je bent in jezelf een veelheid. Zolang je een veelheid bent ben je ook verdeeld tegen jezelf. Je kunt jezelf niet aanvaarden. Op het ogenblik, dat je beseft dat de veelheid is als de bladeren aan een boom, ga je beseffen dat de kern van je wezen het enige is wat telt. Op dat ogenblik vind je vrede met jezelf en gelijktijdig een aanvoelen van de banden met de oneindigheid. Diep in jezelf zoeken betekent heel vaak werken met de hersenen. Maar de hersenen zijn niet in staat om ook maar enige analogie voort te brengen die het werkelijke wezen bij benadering omschrijven. Het werkelijke wezen is redelijk onomschrijfbaar. Juist omdat dit het geval is, zal een zelf onderzoeken en een zelf erkennen, dat alleen

vanuit het denken volgt, nimmer waar zal zijn. Het beeld wat je krijgt is dermate onvolledig en vertekend, dat het geen werkelijke betekenis kan hebben op het ogenblik, dat wij met geestelijke waarden in contact komen. Pas op het ogenblik, dat we onszelf aanvoelen zonder vooroordeel, zonder verwerping, zonder enige trots op hetgeen wij zijn, komen we tot een beleven dat niet uitdrukbaar is, maar dat gelijktijdig voor ons als we terugkeren naar de beperktheid van het denken en de wil, een enorme bron van kracht is.

U zult zich afvragen of je een dergelijk proces bewustwording kunt noemen. Wanneer je een lamp opsteekt en je kunt de bron van het licht niet zien dan zal het toch weerkaatsen op alles, waardoor het licht getroffen wordt. Het innerlijk licht geeft de kenbaarheid van het erkensbare zonder daarmee zichzelf weer te geven als datgene wat het is.

Laten we eens aannemen, dat u eeuwig bent, dat wil zeggen, dat er geen tijdslijm of beperking bestaat ten aanzien van hetgeen u werkelijk bent. Dan is al hetgeen er gebeurt onbelangrijk. Hoe belangrijker u de dingen vindt, die nu met u gebeuren, hoe verder u er af komt te staan van de werkelijkheid die u bent; dat het detail u dermate vervult, dat de wet van het geheel er achter onzichtbaar wordt.

Het is misschien niet zo leuk als je het zo zegt. Heel veel mensen denken, dat ze met hun manier van werken en hun mystiek, hun redeneringen, hun filosofieën dan toch eindelijk ergens de zaak kunnen doorbreken. Dat kun je niet. Want het tijdloze kan niet in de tijd bestaan zonder zijn betekenis te verliezen, zijn wezen. Evenmin kan de tijd worden overgebracht naar het tijdloze tenzij als een gering deel van dat tijdloze. We zitten met de grote moeilijkheid, dat we datgene wat we werkelijk zijn en datgene wat we op dit moment denken en prevaleren te zijn niet kunnen samenvoegen. Er is geen overbrugging denkbaar anders dan die van het aanvoelen, dat niet meer uitgedrukt kan worden in levensnormen, woorden of voorbeelden. Zelfs met de mooiste symbolen ben je niet in staat oneindigheid uit te drukken. Ja, ik weet het, je kunt zeggen, dat de slang die zichzelf in de staart bijt, oneindigheid is. Maar wat is oneindigheid? Oneindigheid is geen slang. Een slang, die zichzelf in de staart bijt is een kannibaal die zichzelf consumeert. Er blijft niet van over, hoogstens een grote bek.

Het klinkt een beetje naar als ik het zo zeg, maar anders wordt het veel te plechtstatig en dat is de bedoeling niet.

Wanneer wij de realiteit beseffen van de waarde waarmee wij werken, moeten we toegeven, dat we werken met dingen die we eenvoudig niet begrijpen. We kunnen er symbolen voor bedenken, maar we kunnen de betekenis niet uitdrukken. Laat ik een voorbeeld geven. Weet u wat een miljard is? Een miljard, onverschillig waarvan, voor mijn part vlooien, guldens, wat u maar wilt.

Het is een rekeneenheid. Een rekeneenheid waaraan geen reële en concrete voorstelling verbonden kan worden, behalve in het afleiden van functies, die aan het geheel ontleend worden zonder dat zij reëel daarmee verknoot zijn. Dat wil dus zeggen, dat mensen die met miljarden rekenen, in feite uitgaan van rekeneenheden, maar niet van werkelijkheden.

Het betekent verder, dat zij datgene wat zij aan hun miljarden menen te ontleen niet kunnen beschouwen als een reële faktor maar ten hoogste als een zeer vage en aan allerlei onbekende factoren onderhevige theorie.

- + Als je iets hebt wat je kunt tellen, bijvoorbeeld een emmer zand, kun je je een voorstelling maken over een miljard. Dus is het voor ons een bruikbaar iets.
- + Je hebt dan alleen een emmer zand niet een miljard.
- Dat is juist hetgeen waar het om gaat. Wanneer u het toepast op zand kunt u het wel zeggen - en het is zo- maar u moet het maar aannemen.

Want als u het allemaal wilt gaan tellen, dan hebt u een leven lang nodig om te bewijzen, dat er een miljard korrels zand in een emmer zitten. Wat wordt er dan bewezen? Dat de rekeneenheid een soort weggetje is, een bruggetje over een afgrond, waardoor wij van het ene uitgangspunt naar het andere gaan zonder ons met de feiten, de werkelijke feiten te bemoeien.

De werkelijke feiten. Het is namelijk zo, dat wanneer er in een emmer een miljard korrels zitten, het lang niet zeker is, dat in een gelijke hoeveelheid zand er weer een miljard zit. Begrijpt u wat ik bedoel?

+ Opmerking over spreiding.

- Die kunnen we aangeven wanneer we idem zoveel emmers hebben geteld. Het miljard in zichzelf is onvoorstelbaar. Het is een aanduiding, het is een abstraktie. Die abstraktie kunnen we gebruiken om konklusies uit te trekken, dat ben ik direkt met u eens. Je kunt op grond van berekeningen komen, bijvoorbeeld, tot bepaalde chemische recepturen. Het wonderlijke echter is, dat je dan weliswaar één aspekt hebt berekend, maar dat er vele andere aspecten zitten in die receptuur, die niet bekend zijn en die later naar buiten komen. Deze kunnen helemaal tegengesteld zijn aan hetgeen je oorspronkelijk zo mooi berekend hebt. Je hebt dus niet het wezen te pakken, maar je hebt alleen een benadering van een mogelijke funktie tot stand gebracht. Het gaat er mij niet om om de rekenkunde aan te vallen, het gaat er mij alleen om om aan te duiden, dat je als mens niet met een werkelijkheid te maken hebt op het ogenblik, dat je met een redelijk proces bezig bent. Dat is heel erg belangrijk, want wij handelen of deze redelijke processen bepalend zijn voor het leven en voor het gebeuren en de feiten, maar de praktijk bewijst, dat de feiten altijd een zo grote diversiteit vertonen, dat we alleen een gemiddeld kunnen berekenen op het ogenblik, dat we ons slechts bemoeien met één funktie. Op het ogenblik, dat wij het geheel willen overzien is een berekening niet meer mogelijk.

Wanneer dat geldt op één terrein dan moet het op vele terreinen gelden.

Wanneer ik mij bezighoud met godsdienst, dan houd ik mij bezig met zaken, die misschien in een enkel opzicht juist kunnen zijn. Wat zijn echter de andere aspecten? Als ik zeg: God is liefde, wat zeg ik dan? Dan zeg ik, dat ik verlang, dat God liefde is. Maar wat is liefde in mijn ogen? En wat is liefde wanneer je op een goddelijk niveau zit.

Misschien ook wreedheid vanuit een menselijk standpunt. Dat is niet definieerbaar. Het gekke is echter, dat je het wel kunt aanvoelen.

Wanneer je voor een ogenblik je gedachten eens helemaal los kunt laten

- dat doe je dan meestal via concentratie- of meditatieoefeningen - dan kan er een ogenblik komen, dat je in jezelf vrede voelt en een licht, wat niet omschrijfbaar is. Het gekke is, dat je ook niet kunt zeggen waar het vandaan komt. Je kunt niet zeggen waarom het optreedt en waarom het verdwijnt. Je kunt alleen zeggen, dat het zo is. Op het ogenblik, dat je die vrede hebt, verandert er iets in je. De eeuwigheid heeft een funktie, die in elke deelfunktie die nog bevattelijk is doorwerkt.

Wanneer ik het innerlijk licht ervaren heb, is mijn leven daardoor iets veranderd. Het is natuurlijk heel aardig om te zeggen, dat dit uit de eeuwigheid moet komen, maar waarom zou het niet voor ons eveneens benaderbaar zijn? Ik zeg niet bereikbaar, ik zeg benaderbaar. Dat is weer een theorie, die je niet kunt bewijzen.

+ Vraag over deel zijn van het geheel.

- Dat is een theorie. Het is niet te bewijzen, dat u deel bent van het geheel. Het is hoogstens te bewijzen, dat er voor uzelf en de andere geldt, dat u aanwezig bent zonder dat kan worden vastgesteld wat die aanwezigheid in feite betekent, dan in termen van degene die tesamen met u die aanwezigheid hier volgens hun normen hebben vastgesteld.

Er kan zelfs niet worden aangetoond, dat u reëel bent, met andere woorden dat het niet een projectie of een droom is. Je kunt wel stellen, dat het niet zo is, maar je kunt het niet bewijzen. Anders gezegd: ook hier kom je eigenlijk vanuit het ongerijmde en dat was het onderwerp waar we naar toe wilden.

Die bewustwording vanuit het ongerijmde is datgene wat we vinden in Zen, bepaalde Tibetaanse meditatie-methoden, etc. We kunnen ze vinden in de ervaringen van inwijdingen bij de negers, bij bepaalde indianenstammen. Het is eigenlijk een ogenblik van eenzaamheid met jezelf, waardoor je een verbondenheid beleeft, die je voor jezelf dan weer symbolyseert. Je kunt stellen, dat die verbondenheid iets zegt, maar als een indiaan zegt, dat zijn totem een dagpauwstaart is of zoiets, of een slang, dan is dat natuurlijk niet een wezenlijke verwantschap. Het is maar een symbool voor iets anders. Laten we dit dan afspreken. Bij de bewustwording uit het ongerijmde hanteren wij symbolen om voor onszelf het onzegbare vorm te geven. Wanneer wij het onzegbare beleven en uitdrukken in een symbool, dan zal het symbool alleen voor ons een betekenis hebben wanneer het voor ons een sleutel is naar een beleving dat niet langs een andere redelijke weg bereikt kan worden.

Dan kan ik het volgende zeggen - nu word ik weer een klein beetje minder logisch - aangezien mijn ervaring niet alleen uitdrukbaar is in een redelijke term, maar een ervaring voor mij de mogelijkheid schept van een herhaald betreden van onbegrijpelijke toestanden en het geheel van mijn wezen en de konstruktie van mijn wezen maar steeds verder door die toestand wordt gestimuleerd, zal ik in feite leven in de totaliteit, die onzegbaar is en uit die totaliteit in mijzelf voortdurend datgene aktiveren wat volgens mijn redelijke en zintuigelijke normen dan hanteerbaar is.

We hebben hier wel eens meer van die proefjes gedaan. U kent het allemaal wel. Wat is kracht? Nu ga ik eens iets gekks doen. Ik ga u namelijk iets vragen. Kracht is iets wat je je niet kunt voorstellen eigenlijk. Kracht is alleen een gevoel. Je moet het in jezelf voelen. Probeert u nu eens in uzelf kracht te voelen. Niet beredeneren, gewoon ergens voelen, dat je toch kracht hebt.....

.....
Probeert u nu op een willekeurig punt de kracht eens uit te stralen. Als u een voorstelling nodig hebt dan tekent u maar een symbolisch lijntje tussen uzelf en de voorstelling van degene of datgene waarheen u die kracht wilt stralen.

.....

Het is niet logisch. Het is niet reëel, niet redelijk. We kunnen ook niet zien of er iets gebeurd is. Misschien kan een enkeling van u nog iets konstateren, het meeste zal wel voorbij zijn.

Als u het oprecht hebt geprobeerd dan hebt u gevoeld, dat er kracht van u uitging.

Wanneer ik dit dan kan voelen, moet het ergens waar zijn, ook wanneer ik die waarheid niet kan begrijpen. Dit houdt in, dat het geheel wat ik in mijzelf aan gevoelens ken ergens waar is.

- + Als ik het niet voel, is het niet waar.
- Dan is het voor u niet waar. Het is een persoonlijke waarheid.
- + Stel, dat je denkt dat je het voelt maar het is een innerlijke oprisping of iets dergelijks. Dan denk je kracht uit te stralen, maar je straalt niets uit, het is een hallucinatie.
- Is die hallucinatie flauwekul?
- + Zoveel minuten erna merk ik pas, dat het een interne oprisping is.
- Dan veronderstelt u, dat het een interne oprisping is omdat u niet blijft bij het gevoel van de kracht, maar omdat u gaat naar een resultaat dat waarneembaar moet zijn volgens de door u gestelde normen.

Dat is toch zo? Het heeft niets met bewustworden te maken. Het is wel zo, dat natuurlijk wanneer u die kracht voelt, u eerst moet leren om die kracht te projekereren, dat is een heel ander chapter. Wanneer u die kracht voelt is ze dus voor u waar. Mag ik dat stellen? Op het ogenblik, dat iets in mij waar is heeft het invloed op het geheel van mijn wezen. Zolang die waarheid voor mij een erkende is, zal ze invloed hebben op mijn gedragingen, maar ook op alle processen die zich in mij afspelen. Zelfs de lichamelijke processen van iemand die in de stof leeft. Dit betekent, dat wat u oprispingen, hallucinaties noemt, deel kunnen zijn van een werkelijkheid, ook al is die werkelijkheid niet materieel konstateerbaar. Ze betekent wel degelijk een verandering van bewustzijn. Daar zitten we nu mee. Hetgeen in het bewustzijn bestaat bepaalt voor jou de wereld waarin je leeft. De waarden die voor jou kenbaar worden betekenen voor jou de relatie met de wereld die je voortdurend aanvaardt. Op het ogenblik, dat je bezig bent terug te gaan naar de redelijkheid zul je een deel van die waarde opzij moeten zetten. Zolang je dat niet doet is er dus in jou een verandering tot stand gebracht. Het is ongerijmd om je voor te stellen, dat je een engel bent. Trouwens, waar zou je de vleugels moeten laten. Het denkbeeld van kracht en licht te zijn. Levende kracht van licht. Als je dat ongerijmde beeld vast kunt houden totdat je voelt, dat je een wezen van licht bent dan blijkt daardoor wel iets van je reactie op de wereld veranderd te zijn. Die verandering zal dan zeer gering zijn ten aanzien van hetgeen zich in jezelf heeft afgespeeld. Door die innerlijke verandering wordt zelfs je benadering van de meer redelijke en emotionele waarden als weten en godsdienst gekleurd. Bewustwording is niets anders dan het vergroten van je invoelingsvermogen in de totaliteit waarin je leeft. Het heeft niets te maken met geheimen. Dat denken de mensen nog. Wat is inwijding? Inwijding is iemand de sporten laten zien van een ladder die hij moet beklimmen. Wanneer hij boven op de ladder staat, dan staat hij weer voor dezelfde leegte. Hij zal toch hetzelfde onredelijke, emotionele proces door moeten maken wil hij de wezensverandering ervaren waar het om gaat. Bewustwording uit het ongerijmde wil alleen maar zeggen, dat we bezig zijn in een droomwereld waarbij we geen details van onze eigen wereld gebruiken, dat wil zeggen, dat we bezig zijn met een eigenaardig mengsel van belevingen, beelden die in ons opkomen, emoties die in ons opkomen en het onzegbare.

Door deze zich in ons afspelende, fantastische gebeurtenissen of belevingen veranderen we.

Wanneer ik zeg, dat ik in God geloof, gebeurt er niets. Wanneer ik God zie als iets waarmee ik verbonden ben - het is natuurlijk maar fantasie, een stelling, theorie, redelijk kun je dat niet aantonen - wanneer ik dat aanvoel verander ik. Op het ogenblik, dat ik mij vereenzelvig daarmee, verandert zo zeer in mijzelf mijn beleven, het geheel wat je mijn ik en wezen kunt noemen - ook het stoffelijk benaderbaar deel ervan - dat hierdoor veranderingen tot stand worden gebracht zelfs in de materie.

Nu weet ik wel, dat dat esoterie heet. Wanneer iemand zich vereenzelvig met het lijden van Christus en hij vertoont dan stigmata dan zeggen we, dat dat een hysterisch verschijnsel is. Dat is inderdaad waar. Suggestie is in staat om wonden te doen ontstaan zonder dat er enige oorzaak voor is. Suggestie maakt het mogelijk, dat je brandblaren krijgt als je aan een staafje ijs voelt. Andersom is het wat moeilijker, dan moet de suggestor sterker zijn. Daar gaat het nu echter niet om.

Wanneer je je realiseert hoe sterk zelfs de lichamelijke werkelijkheid beïnvloed kan worden door emotionele beelden die in jezelf bestaan, dan moet je toch ook kunnen aannemen - dacht ik - dat er in ons een werkelijkheid bestaat die we buiten ons konstateren.

Een onlogische, onredelijke werkelijkheid. Het ongerijmde. Datgene waarin geen samenhangen bestaan die je stoffelijk ooit kunt uitdrukken, misschien. Een wereld, die zo voortdurend wisselend is in al zijn weten, werken en wetten, dat je er geen houvast aan hebt. Dingen, die nog doller door elkaar draaien dan een oververhit gas en moleculen die door elkaar slingeren. Toch is die wereld onze werkelijkheid.

+ Vraag over bewustwording.

- De uitdrukking van de bewustwording komt op een andere wijze tot stand. Alle bewustwording is in wezen in mij verbonden. Ik hoop niet, dat het teleurstellend is voor u. Al het andere is een hulpmiddel. Er was eens een onzichtbare man in één of ander boek. Om die onzichtbare man zichtbaar te maken, vonden ze toen de methode uit om meel over hem uit te strooien. Dat meel was wel zichtbaar. Maar zagen ze toen die man? Kijk, wat wij doen met de bewustwordingsprocedure, met de meditatie, met alle theorieën, met al ons zoeken naar redelijke en emotionele argumenten, dat is meel uitstrooien opdat het onzichtbare zichtbaar wordt. Datgene wat we zien is ergens het ongerijmde. Het beantwoordt niet werkelijk aan de wetten. Wanneer we de vorm van een man zien in het meel, dan zeggen we: daar staat een man, hij is zichtbaar. Maar is het wel een man? Dat kun je pas weten wanneer het onzichtbare zichtbaar wordt. Niet door de buitenkant te voorzien van iets waardoor de algehele vorm kenbaar wordt, maar door een totaal onderzoek. Dit onderzoek is, ten aanzien van de geestelijke waarheid niet mogelijk. Daarom doen we niets anders dan zoeken naar de uiterlijke vorm. Daarom denkt men aan God als aan een wezen dat eigenlijk een soort supermens is. Als het even kan nog met zijn eigen huidskleur, zijn eigen raciale trekken. Als je naar China gaat en je komt bij een heiligenbeeld dan zul je zien, dat de heilige moeder kennelijk een Mongoolse is geweest en dat het kind in zekere zin, maar niet in de ongunstige, ook een Mongooltje is. Als u bijvoorbeeld bij de negers komt zijn ze zwart. Dit zijn projecties. Voor mij kan het symbool de betekenis hebben van de emotie, maar het is daarmee niet identiek. Dan is het veel eenvoudiger voor mij om die innerlijke wereld voor een ogenblik te aanvaarden.

Bewustwording uit het ongerijmde betekent doodgewoon, dat ik mij bezig houd met hetgene wat niet bestaat. Hoe luid klinkt de stilte. Dit is een kranzinnige tegenstelling. Toch kan stilte eveneens klinken. Wel op een heel andere manier die je je voorstelt, het is namelijk een negatieve, maar het is er.

+ Vraag over hardlopen en stilstaan.

- Dat valt hier ook onder. Daar is het wat gemakkelijke. Je zegt dan: iemand die stilstaat loopt door de tijd en niet door de ruimte. Dan heb je het opgelost.
- + Vraag over belevenis tijdens slaap. Je hebt iets meegemaakt, maar je kunt het niet terugbrengen.
- Dat is wat ik bedoel. Het is ongerijmd. De droom in zichzelf is iets waardoor u in uw eigen wezen bepaalde dingen veranderd of gekompenseerd hebt, mogelijk geestelijk of alleen maar psychologisch stoffelijk. Met andere woorden het is wel een werking, maar het is een werking die niet meer in het begrijpelijke valt. Nu zeg ik: op het ogenblik, dat ik een droombeeld opbouw en ik blijf het beheersen, dan blijft het een droombeeld. Het kan echter gebeuren, dat je in een droombeeld bezig bent dat als het ware zelf het heft in handen neemt. Dan word je binnengespoeld in een andere werkelijkheid met emoties, belevingen, met ervaringen zonder dat je weet hoe het voor elkaar komt en zonder dat je eigenlijk beseft wat er gebeurd is. Een schrijver heeft zoiets wel eens. Hij begint met een bepaald schema en dan staan de figuren, die

hij bedacht heeft met hem op hol. Die gaan heel anders handelen. Soms is hij zelf verbaasd wanneer hij ziet, dat er toch een logisch konklusie uit voortkomt. Dat is het ongerijmde, dat is niet te verklaren. Als ik een wezen bedenken waarom moet dat wezen dan opeens anders gaan handelen dan ik het heb voorgeschreven. Het is hetzelfde als je een pop maakt en je zegt, dat het een balletdanseres is, een marionet, en op het ogenblik, dat je er mee bezig bent weet je niet waarom, maar het is geen klassieke dans die wordt vertoond maar er wordt getapdant. Waarom? Dit is absoluut onredelijk. Het is wel zo, dat daardoor iets waar wordt gemaakt voor jou waar je nog eigenlijk anders niet aan toe zoudt zijn. Je wordt je bewust van nieuwe mogelijkheden. Misschien ga ja zelfs hele nieuwe benaderingen vinden voor die pop waarmee je werkt, de figuren die je hebt uitgedacht of mijnentwege het begin van die kunstmatige droom, die fantasie waar je mee bezig bent. De tussenliggende processen ken je niet. Je kent alleen het eindprodukt wat bij jou ontstaat. Door voortdurend te zien hoe je eigen wezen tendeert naar dit niet-verklaarbare, dit toch van de geplande norm steeds weer afwijkende, word je je bewust van wat je zelf bent. Je bent een wezen wat oneindig is. Je bent geen wezen dat onbeperkt is. Dat wil zeggen dat al datgene wat je tot uitdrukking brengt zonder de tussenliggende fase te kunnen overzien, niet iets anders is dan de uitdrukking van een emotionele werkelijkheid die je bent. De wijze waarop alles tendeert naar een bepaalde tegenstelling maakt je zelfs duidelijk wat de begrenzingen zijn van die persoonlijkheid zover ze niet te benaderen zijn.

- + Dat is de enige beperking dus van de mens?
- De beperking op het moment is dus de realisatiemogelijkheid. Omdat een mens niet kan beseffen, dat wanneer hij niet kan uitdrukken omdat hij geen wereld heeft, die reflekteert voor hem wat hijzelf in zijn hart ziet.
- + Vraag over scholing en opvoeding.
- Tot op zekere hoogte. Uw training is niets anders dan het beperken van de natuurlijke kwaliteiten en het ongerijmde wat er in de mens schuilt tot de uiting daarvan - niet het wezen - beperkt wordt tot de aanvaardbare reactie. Deze gemeenschappelijke aanvaardbaar geachte reactie noemen we werkelijkheid. Alles wat er van afwijkt noemt de mens dus onzin, waanzin, fantasie, ziekteproces, etc. etc. Dat wil zeggen, dat de wereld maar een heel klein deeltje van de werkelijkheid in wezen hanteert om daardoor de illusie te krijgen dat zij de beheersing heeft van haar wereld. Wanneer we de feiten nagaan dan blijkt, dat de mensen die wereld niet beheersen. Al hun mooie berekeningen en theorieën vallen op een gegeven ogenblik in elkaar omdat er factoren optreden waar ze niet aan hebben kunnen denken.
- Dan zeggen ze, dat het het noodlot is, dat het invloeden van buitenaf zijn. Dan geven we daar een verklaring voor. De verklaring op zichzelf is geen verklaring van de afwijking die is ontstaan. Dat is gewoon een ontvluchting van het feit, dat we niet in staat waren om alle werkelijke factoren mee te betrekken in datgene wat we redelijk wilden benaderen. Als je het onredelijke leert ervaren voor wat het is, wat ontstaat er dan? Misschien kunnen we het op die manier nog een beetje duidelijk maken. Dat betekent, dat ik bereken dat mijn beste verbinding tussen - ik noem maar wat - hier en Dieren een bepaalde bus is. Op een gegeven ogenblik voel ik, dat ik er veel beter aan doe om de fiets te nemen. Nu is dat schijnbaar krankzinnig want ik fiets veel langer dan de bus er over doet. Dat is dus onredelijk. Nu blijkt, dat wanneer ik de bus neem, ik terechtkom in een situatie die voor mij niet beheersbaar en aanvaardbaar is, terwijl ik met de fiets juist die situatie kan ontgaan. Met andere woorden ik wist, dat ik het kon ontgaan, maar redelijk gezien was dat ontgaan van een moeilijkheid niet aanvaardbaar.
- + Intuïtie.
- Men noemt het ook intuïtie, maar het is meer dan dat. Het is de erkenning in feite van een harmonische uiting van het geheel ten aanzien van het

geheel ervaren, dat voor het ik een direkte relatie of verbinding biedt met het ik en als zodanig een groter geheel vormt waarbinnen het ik funktioneert als deel van het geheel.

+ Vraag over funktionseren.

- We zitten weer met de moeilijkheid wat is uw maatschappij, uw samenleving? U samenleving is een kunstmatig bestaan. Dat wil zeggen dat die samenleving in zichzelf door haar onvermogen om de mens werkelijk en concreet in zich op te nemen, een voortdurende reeks van onderstromen en tegenstellingen kreëert waardoor de samenleving ofwel moet veranderen ofwel zichzelf moet vernietigen. Dat hoeft u niet van mij aan te nemen, u kunt het echter in de historie steeds weer zien. Die vernietiging hoeft niet eens deel te zijn van de wil van de leden van de samenleving. Ze kan ook schijnbaar spontaan ontstaan, denk maar aan de zwarte dood in de middeleeuwen. Dat klinkt krankzinnig. Denk aan bepaalde aardbevingen en rampen, die het hele wezen van de mensen eigenlijk aantasten en veranderen. U kunt het zelf zien wanneer u kijkt naar Zeeland voor en na de overstroming. Het uiterlijk lijkt hetzelfde, maar er is iets veranderd. Je kunt het niet omschrijven. Als je het aanvoelt dan vraag je je af of de samenleving daar ineens nieuwe normen heeft gevonden. Met andere woorden een spanning kon zich ontladen doordat er een natuurgebeuren was. Was het natuurgebeuren nu alleen maar natuurlijk, wat je redelijke rationeel dus moet aannemen, of wat het een analogie tussen de bestaande mentaliteit en haar strijdigheden en de wijze waarop het natuurgeweld zich uiteindelijk kon uitleven? Krankzinnig waarschijnlijk.

+ Opmerking hierover.

- Dat is het lot. Daarom noem je ook heel vaak dingen je lot. Vergeet niet, dat Lot's vrouw omkeek en een zoutpilaar werd, dus een steunpaal voor de maatschappij kun je zeggen. Het is zo, dat wanneer u zegt: onze samenleving en u denkt aan het geordene systeem, dat als theorie bestaat, hebt u groot gelijk. Wanneer u kijkt naar het verschil tussen het systeem en de mens, dan zult u toe moeten geven, dat het systeem in feite alleen kan bestaan door de mens terug te dringen tot een vorm, die niet zijn wezen is. Met andere woorden uw werkelijke samenleving is niet in overeenstemming te brengen met het systeem van maatschappelijkheid, dat u ontwikkeld hebt. Wat meer is, dat uw maatschappij vaak een direkte tegenstelling is tot de werkelijke samenleving die zich daarbinnen - althans uiterlijk volgens de norm - beweegt.

Er zijn zoveel van die dingen. Mag ik u er een onredelijk voorbeeld van geven? Het klinkt misschien heel gek, maar op een gegeven ogenblik was er een zendbrief van een paus, die onder andere heel sterk ging over de reinheid van de vrouw. In die tijd was een groot gedeelte van de wereld nogal katholiek denk ik, maar het aantal geboorten op zeer korte termijn na het huwelijk of buiten het huwelijk nam daarna onmiddellijk toe. Het is heel eigenaardig, maar het is zo. Vanaf het ogenblik, dat men begon te praten over solidariteit en men die solidariteit steeds meer in het middelpunt van de belangstelling ging zetten, bleek dat het egoïsme bij de eenling veel sterker groeide, ook al probeerde hij de wijze waarop hij het uitleefde te verklaren door een solidair zijn met anderen.

Laten we het eenvoudig zeggen. Solidariteit wil zeggen, dat je staakt met de stakers. Dat is solidariteit. Waarom staakt de helft van de stakers? Omdat ze anders van de andere helft van de stakers op de kop kregen!

Dat is duidelijk. Maar waarom staken die stakers? Staken ze omdat het goed is voor de gemeenschap waarvan ze deel zijn? Neen. Zij staken omdat zij meer willen hebben van die gemeenschap. Of dit terecht is of niet blijft er buiten. Met andere woorden een solidariteit is in feite egoïstisch. Wanneer anderen zich daarbij aansluiten dan gaat het er helemaal niet om, dat zij het gelijk van die andere ondersteunen, maar

ze proberen alleen daardoor hun eigen macht, dus hun betekenis binnen die samenleving sterker tot uitdrukking te brengen. Zo zullen ze het zelf niet ervaren. Ze weten niet hoe ze het uit moeten drukken. Dat is de emotionele achtergrond. Wanneer je je dat gaat realiseren, beste vrienden, zie je dus dat uw hele maatschappij alleen maar de verpakking is van iets wat veel chaotischer is dan al uw systemen van ordening, doen van veronderstellingen. Dat zult u hopelijk met me eens kunnen zijn. Is het wezen wat u de samenling of de maatschappij noemt nu datgene wat schijnbaar chaotisch in de mensen bestaat of het kader naar buiten toe waarin die mensheid zich vertoont.

Dat betekent weer, dat het ongerijmde de werkelijk bepalende invloed is op al het beredeneerde. Waarom zouden we dan verwerpen dat het in ons precies hetzelfde is? Je kunt het overal in de wereld rond ons konstateren. We kunnen het dan wel steeds verklaren met "intuïtie" of "dat is een gevoeligheid die wij niet bezitten en anderen wel" of het is het "noodlot" of de "wil van God" of het is "de duivel die me dit aandoet." Maar veranderen we daarmee het wezen? Veranderen we daarmee het feit, dat in onszelf die eigenaardige wereld bestaat, die niet aan normen beantwoordt, maar die wel in ons voortdurend een reeks van dromen en begrippen en strijdpunten schept, die wanneer we ze niet rationeel maar emotioneel oplossen voor ons gelijktijdig een nieuwe visie betekenen op onszelf en het bestaan. Laten we die visie dan voorlopig maar bewustwording noemen.

+ Waarheid over onszelf.

- Ik zou haast een vriend van me citeren, die zei: het ergste wat een mens overkomen kan is de volle waarheid omtrent zichzelf onder ogen te zien. We leven ook met een droombeeld over onszelf. Dat doet de mens, dat doet ook de geest. De geest leeft ook voor een deel in een illusiewereld. Het is toch de werkelijkheid waarmee we in feite af te rekenen hebben. Daarom moeten we proberen steeds een stukje meer van de waarheid omtrent onszelf te verdragen, zoals we die kunnen zien. Dat betekent vooral, dat we moeten aanvoelen wat waar is en dit aanvoelen van onze innerlijke waarheid van meer betekenis moeten verklaren dan de rationele ontdekking omtrent onszelf. Alleen daardoor blijven we een geheel en daardoor verandert als vanzelf ook onze definitie van onszelf en van onze wereld.

+ Is in het weten van de waarheid omtrent jezelf het niet het moeilijkste te weten, dat je geen "ik" bent?

- U gaat weer terug naar wat we hebben gezegd over deel van het geheel zijn. Het kan waar zijn, maar zolang ik mijzelf als "ik" ervaar zal elke definitie van hetgeen ik ben en beteken gecentreerd zijn op dit beeld van het ik. Zonder dit beeld van het ik ben ik niet meer in staat om te definiëren of zelfs maar te ervaren. Zolang ik ervaar ben ik een "ik". Bewustwording kan dus nooit bestaan wanneer er niet een ik als kern is. Dientegenover - u ziet, dat ik weer heel logisch redeneer - is de moeilijkheid zeker niet gelegen in het feit, dat we geen ik zijn. Ik denk, dat de grote moeilijkheid gelegen is in het feit, dat wij niet het wezen zijn, dat we willen zijn. Dat we worstelen met de voorstelling van onszelf en wat we zien als de feiten. Daarom is het ongerijmd vanuit menselijk standpunt om te zeggen: wat ik in mijzelf ervaar is waar. Het betekent wel, dat ik daardoor komt tot een evenwicht met mijn voorstelling omtrent mijzelf en een correctie op de wijze waarop ik deze omschrijf. Dit impliceert, dat ik steeds meer kom tot een eenheid van gevoelen, het niet zegbare totaal, plus mijn uiting. Als je dat uit wilt drukken in stoffelijk dan weer een beetje aanvaardbare termen dan is het in feite zo: Wanneer het totaal van mijn eeuwig ik - onbepaald ik - in volle harmonie funktioneert met mijn beeld omtrent mijzelf, zoals

ik dat heb in mijn beperkte wereld, dan zal mijn beperkte wereld en mijn beperkte zijn worden uitgedrukt in termen van de totaliteit en niet meer in een tegenstelling tussen het ik en de beperkte wereld zoals hij bij de doorsneemens bestaat. Daarom bewustwording uit het ongerijmde.

Het is een heel betoog. Niet iedereen zal er waarschijnlijk even blij mee zijn. Het is een beetje ontzuenderend altijd. Je zegt, dat je kunt studeren wat je wilt, maar met al die studie kom je alleen maar aan de buitenkant. Je kunt natuurlijk aan die buitenkant wel iets zien. Of brood goed smaakt kun je nooit zeggen als je alleen knabbelt aan de korst. Je kunt het alleen veronderstellen. Zo moet u uzelf dan ook maar zien. Wat geeft het eigenlijk wie of wat u werkelijk bent, zolang u het maar beleeft. Dat is wat wij noemen in normen van goed en kwaad, licht en duister, dat zijn beoordelingen die bepaald worden door een standpunt dat we innemen. Nu kun je wel zeggen, dat God dat standpunt inneemt, maar God is in alle dingen. Dat wil zeggen dat hij niet reëel, dat hij niet concreet is. Datgene wat in mij leeft is wel concreet. Dan moet ik leven zodat dit concreet in mij bestaande in overeenstemming met de wereld en zelfs met de normen van de wereld waarin ik leef kan worden gebracht. Dit is niet te rijmen. Het is niet redelijk uit te leggen, maar het is wel te beleven.

Zo zou ik willen stellen, dat de grootste bewustwording, die voor een mens op aarde mogelijk kan zijn, het aanvaarden is van een innerlijke - overigens onzegbare - waarheid, die hoogstens in een droom eens een keer zichzelf probeert te etaleren en een buiten hem bestaande wereld, die voor hem op dat moment de werkelijkheid is. Wanneer je de band tussen deze twee weet te vinden, dan heeft u daarmee het optimale bereikt wat in een menselijk bestaan mogelijk is. Daar zou ik het bij willen laten.

Bewustwording is eigenlijk de kern van alle dingen. Ik hoop, dat u in de afgelopen reeks lezingen een aantal gedachten hebt gevonden waar u zelf verder mee wilt worstelen.

Onhoud u één dingen: ook in een cursus kunnen wij u niet vertellen wat de waarheid is, omdat u ze zelf moet benaderen en voor ieder de waarheid toch een ander aangezicht toont. Als je zover bent, dat je allemaal hetzelfde aangezicht ziet ben je niet meer op aarde. Je bent dan geen mens meer. Daarom hoop ik alleen, dat we u hebben kunnen stimuleren om na te denken over zaken en zo te komen misschien tot een nadere definitie van wat voor uzelf belangrijk is en als u dat wilt of het datgene wat wij zeggen waard is.

Ik dank u voor uw aandacht
Goedenavond

Het onderwerp voor de volgende cursus is geaccepteerd en wordt:
Bewust leven.

Indelingen avonden:

- 's Mensen innerlijk, 's mensen zijn
- Het alleen op weg zijn
- Innerlijk ontdekking
- Ontwikkeling van innerlijke beleving en kracht
- Zelfverwerkelijking

HET SCHONE WOORD

Het karma van de vooruitgang ligt in de verstoring van de vrede.

Vooruitgang, woord van tegenstelling en strijd
vooruitgang is de vergelijking, het ondergaan van het oude
en het nieuwe dat gebenedijd genoemd wordt
terwijl het al op sterven ligt.

Wie dan sprekend over het nu bereikte
en sprekend volgens zijn en rede:

dit wordt de weg naar vrede,
vergeet, dat vrede slechts bestaat
waar in de mens de vrede heerst
als in hem de haat gestorven is
en de behoefte om meer te zijn.

Maar zoek je werkelijk in jezelf, in je God
een wet van karma

een wet van lot

beseft dan alles kan bestaan

maar een verandering betekent altijd weer

voor jou het vergaan van dat wat was,

het nieuw ontstaan

van zaken nu nog niet vermoed.

Telkenmale wanneer je bent gewend aan
dan noem je dit juist goed en het andere verkeerd.

Je karma, dat beheers je pas als je hebt geleerd

dat wat ik ben en ook erken te zijn,

dat wat ik voortbreng uit mezelf

ondanks de pijn en het verleden

is de werkelijkheid waardoor een eeuwigdurend heden

me steeds doet zien, en zonder lot,

de vrede die er in mij heerst

mij voelen doet een band met God

mij kennen doet de zin van zijn.